

TOELICHTING bij het besluit tot vaststelling van een beschermd dorpsgezicht in ORVELTE, gemeente Westerbork.

Het beschermde dorpsgezicht omvat het op de bijgevoegde kaart (Rijksdienst voor de Monumentenzorg tek. nr. 045) door een stippellijn begrensde gebied.

Midden op het Drentse zandplateau ligt terzijde van het dorp Westerbork de buurschap Orvelte. Deze oude agrarische nederzetting wordt omringd door bouwland, de essen, met aan de noord-oostzijde de vruchtbare groenlanden in het Westerborker Stroomdal.

Kenmerkend in het algemeen voor de esdorpen is de ligging van de boerderijen langs de rand van de es, in schijnbare ordeloosheid. Daardoor lijkt het of van een bewuste vormgeving in de dorpsopbouw geen sprake is geweest. Dit is echter slechts schijn, daar de historisch bepaalde plaatsing-in-vrij-verband volgens bepaalde richtlijnen ondermeer volgens die van de doelmatigheid zal zijn gekozen. Deze typerende structuur is in veel esdorpen verloren gegaan.

De buurschap Orvelte wordt gevormd door een aantal oude boerderijen aan enige zich tussen de erven slingerende landwegen; niet slechts wordt de dorpsaanleg nog geheel in oorspronkelijke vorm aangetroffen, doch ook is door de goede kwaliteit van de bebouwing, vooral van de panden Flintenweg 2, 4, 6, Dorpsstraat 1, 2, 3 en Groteweg 12, het type van de oude Drentse boerderij met achterbaander op unieke wijze vertegenwoordigd. Voorts verdient vermelding de goede relatie met het omliggende bouwland. Zeer zeker kan Orvelte worden aangemerkt als een uitnemend voorbeeld in Drenthe van het samengaan van historische landelijke bouwkunst met landschapsschoon.

In het gebied van het onderhavige dorpsgezicht zijn mede opgenomen de aangrenzende akkers en groenlanden, die structureel tot het dorp behoren en in belangrijke mate het karakter van het gezicht mede bepalen.